

## Lemmikloomade korjuste ja lemmikloomadelt võetud organmaterjali uurimine

### ANALÜÜSIMEETODID

Analüüs	Meetod	Metoodika	Osakond
Diagnostiline lahang	Korjuse surmajärgne uurimine koos elunditest ja kudedest materjali võtmisega edasisteks uuringuteks	5DH-TJ-22* 5DH-TJ-23* Pato-anatoomiline*	Bakterioloogia-patoloogia
Proovivõtu lahang	Lahang organite eemaldamiseks edasise uurimise eesmärgil või elunditest ja kudedest materjali võtmine edasisteks uuringuteks		
Histoloogiline uuring	Elunditest ja kudedest võetud materjali mikroskoopiline uurimine	mikroskoopiline*	
Histoloogiline uuring erivärving	Elunditest ja kudedest võetud materjali mikroskoopiline uurimine	histoloogiline*	

\* meetod akrediteerimata

Vastavalt kliendi soovile, teostatakse kas diagnostiline lahang või proovivõtu lahang. Soovi korral tehakse ka kudede histoloogiline uuring.

Lahangu käigus võetud uurimismaterjalist on võimalik tellida täiendavad bakterioloogilised, parasitoloogilised ja/või virooloogilised uuringud.

### ANALÜÜSE TEOSTAV LABORATOORIUM

Kreutzwaldi 30, Tartu

**VTL-i piirkondlikud laboratooriumid Saaremaal, Tallinnas ja Rakveres loomade korjuseid Tartu laborisse vahendamiseks vastu ei võta. Tartu laborisse transpordi organiseerib loomaomanik või loomaarst, ohtlike haiguste kahtluse korral veterinaarteenistus.**

### KORJUSTE SÄILITAMINE JA SAATMINE

#### Korjuste pakkimine

- Korjus toimetatakse laborisse esimesel võimalusel.
- Kui kohe ei saa laborisse tuua, siis jahutatakse äsja surnud/hukkunud/eutaneeritud looma korjus, et vältida uurimismaterjali kiiret roiskumist transpordil.
- Korjus pakitakse lekkekindlalt, kasutades mitut puhast kilekotti.
- Soovitav on panna sisemise pakendi (kilekoti) ümber paberkäterätte või muud imavat materjali, mis võimaliku lekke korral imaks vedeliku.
- Väline pakend peab olema väljastpoolt puhas.
- Võimalusel kasutatakse transpordil termokasti ja külmaketasid, et tagada temperatuur +2...+8°C.

#### Säilitamine

Kui korjuse kohene laborisse viimine ei ole võimalik, siis säilitatakse seda jahedas (soovitavalt temperatuuril +2...+8°C). Sellistes tingimustes hoidmisel on proove enamus näitajatele võimalik uurida maksimaalselt 2 päeva pärast looma surma.

### **Proovide märgistamine ja kaaskiri**

- Kui korjuseid on enam kui üks, siis need märgistatakse, et oleks võimalik edasiselt identifitseerida
- Koos uurimismaterjaliga saadetakse laborisse korrektselt täidetud **kaaskiri (tellimuste vormid)**, kus on loomaomaniku ja loomaarsti nimi ja kontaktandmed, samuti märged selle kohta, kes tasub arve, samuti uue kliendi puhul maksja registrikood (äriühingul) või isikukood (eraisikul)
- Andmed looma kohta: looma ID, loomaliik, vanus, sugu, surma aeg, proovi võtmise koht ja aeg, kiibi olemasolu ja selle number
- Teave haiguse kliinilise pildi ja kulu, kasutatud ravimite kohta
  - haigused, mille suhtes soovitakse uuringut
  - või uuringuliik ja meetod, mida laboris uurida.

Kui lemmikloomade lahingul ei tuvastata ohtlikku loomataudi, on laboriga kokkuleppel võimalik loom omanikule tagastada (märkida kaaskirjale, kui selline soov on).

### **ANALÜÜSI TEOSTAMISE AEG**

5-10 tööpäeva

***PS! Saatja informeerib loomakorjuse saatmisest labori bakterioloogia-patoloogia osakonda ette.***

### **ANALÜÜSIMEETODID**

**Diagnostiline lahing:** Elundite ja kehaosade haiguslike muutuste (vigastused, haigused) surmajärgne kindlakstegemine, muutuste omavahelise seose ja surma põhjuse väljaselgitamine. Diagnostiline lahing hõlmab korjuse välist vaatlust ning sellele järgnevat siseelundite vaatlust ja makroskoopilist kirjeldamist. Lahangu tulemused väljendatakse kirjalikus vormis lahanguprotokollis, kus on kirjeldatud organite patoanatomilised muutused ja sellest tulenevad haigused ja/või surma põhjus. Surma põhjuse selgitamisel nimetatakse lisaks ka kaasuvad haigused ja muud kõrvalekalded. Vajadusel võetakse ka elunditest ja kudedest materjal edasisteks uuringuteks.

**Proovivõtu lahing:** Lahang organite eemaldamiseks edasise uurimise eesmärgil, kus lahangu järgselt kirjalikku lahanguprotokollit ei väljasta ning lahkaja annab üldise hinnangu siseorganite patoanatomilistele muutustele.

**Histoloogiline uuring** – Elunditest ja kudedest võetud materjali hematoksüliin-eosiiniga värvitud preparaate mikroskoopiline uurimine kudede terviklikkuse ja haiguspuhuste muutuste hindamiseks. Mikroskoobi all vaadeldakse muutusi üksikute elundite ja elundsüsteemide kaupa ning hinnatakse koe/raku tasandil esinevaid muutusi mikroskopeerimise teel.

**Histoloogiline uuring erivärvinguga** – vajadusel lisauuringuna teostatav analüüs, kus histoloogiline preparaat värvitakse spetsiaalse värviga erinevate haiguslike protsessidega kaasnevate koemuutuste, põletikust tingitud koekahjustuste, täpsustamiseks kasvaja liiki, haigustekitajate (bakterid, parasiidid) jms visualiseerimiseks.

### **TÄIENDAV INFO JA KONTAKTID**

- Bakterioloogia-patoloogia osakond, patoloogia labor, telefon 738 6123 (kui ei vasta, siis 7386 120, bakterioloogia labor)

Koostatud: 09.10.2019

Koostanud: Triin Tedersoo